

înțelepte, să prevadă, la un nivel rezonabil în împrejurările cauzei, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită acțiune” (*cauza Lupşa c. României, Hotărârea din 8 iunie 2006, § 32, M. Of. nr. 30 din 17 ianuarie 2007*).

6. Principiul securității raporturilor juridice decurge implicit din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și constituie unul dintre principiile fundamentale ale statului de drept [*cauza Beian c. României (nr. 1), Hotărârea din 6 decembrie 2007, § 39, M. Of. nr. 616 din 21 august 2008; cauza Iordan Iordanov și alții c. Bulgariei, Hotărârea din 2 iulie 2009, § 47, www.echr.coe.int; cauza Ștefănică și alții c. României, Hotărârea din 2 noiembrie 2010, § 31, M. Of. nr. 175 din 11 martie 2011; cauza Nejdjet Şahin și Perihan Şahin c. Turciei, Hotărârea din 20 octombrie 2011, § 56, www.echr.coe.int; cauza Remuszko c. Poloniei, Hotărârea din 16 iulie 2013, § 92, www.echr.coe.int*].

7. Însemnătatea noțiunii de previzibilitate depinde în mare măsură de contextul textului despre care este vorba, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și calitatea destinatarilor săi (*cauza Groppera Radio AG și alții c. Elveției, Hotărârea din 28 martie 1990, § 68, www.echr.coe.int*). Previzibilitatea legii nu se opune ca persoana interesată să fie nevoită să recurgă la o bună consiliere pentru a evalua, la un nivel rezonabil în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea decurge dintr-o anumită acțiune (*cauza Tolstoy Miloslavsky c. Regatului Unit, Hotărârea din 13 iulie 1995,*

§ 37, www.echr.coe.int). Acest lucru se întâmplă de obicei cu profesioniștii, obișnuiți să facă dovada unei mari prudențe în exercitarea meseriei lor. De asemenea, se poate aștepta de la ei să acorde o atenție deosebită evaluării riscurilor pe care le implică (*cauza Cantoni c. Franței, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, § 35, www.echr.coe.int*).

8. Art. 3 din Convenție impune statului să se asigure că orice persoană privată de libertate este deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității umane, care nu supun persoana în cauză unei suferințe sau unei încercări de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și că, ținând seama de cerințele practice ale detenției, sănătatea și confortul persoanei private de libertate sunt asigurate în mod corespunzător [*cauza Kudła c. Poloniei (MC), Hotărârea din 26 octombrie 2000, §§ 92-94*]. Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie să se țină seama de efectele cumulate ale acestora (*cauza Dougoz c. Greciei, Hotărârea din 6 martie 2001, § 46*). Prin urmare, statul este obligat, în ciuda problemelor logistice și financiare, să își organizeze sistemul penitenciar astfel încât să asigure deținuților respectarea demnității umane a acestora (*cauza Benediktov c. Rusiei, Hotărârea din 10 mai 2007, § 37, cauza Soukhovoi c. Rusiei, Hotărârea din 27 martie 2008, § 31*) (*cauza Constantin Nistor c. României, Hotărârea din 16 iunie 2015, § 35, www.echr.coe.int*).

► Hotărâri C.J.C.E. și C.J.U.E.

1. Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene a recunoscut în mod implicit necesitatea respectării așteptărilor legitime ale cetățenilor cărora li se adresează o reglementare legală (*C.J.C.E., cauza C-459/02,*

Gerekens și Procola, Hotărârea din 15 iulie 2004, §§ 23 și 24; C.J.U.E., cauza C-550/09, E. și F., Hotărârea din 29 iunie 2010, § 59, curia.europa.eu).

Articolul 2. Suveranitatea

(1) Suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, constituite prin alegeri libere, periodice și corecte, precum și prin referendum.

(2) Nici un grup și nici o persoană nu pot exercita suveranitatea în nume propriu.

Legislație conexă: ► Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului (M. Of. nr. 84 din 24 februarie 2000); ► Legea nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, republicată (M. Of. nr. 650 din 12 septembrie 2011); ► Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente (M. Of. nr. 553 din 24 iulie 2015).

JURISPRUDENȚĂ

► Decizii C.C.R.

1. Referendumul, indiferent de caracterul său – decizional sau consultativ –, reprezintă o modalitate de exercitare a suveranității naționale întemeiată pe art. 2 din Constituție, care consacră voința constituentului român potrivit căreia, în cadrul democrației reprezentative, suveranitatea națională aparține poporului român, însă aceasta nu poate fi exercitată într-un mod direct, nemijlocit, la nivel individual, forma de exercitare fiind cea indirectă, mijlocită, prin procedeul alegerii organelor reprezentative, prin exprimarea voinței cetățenilor în cadrul alegerilor libere, periodice și corecte, precum și prin referendum. Întrucât pot exista situații în care problematica asupra căreia poporul este chemat să își exprime voința să afecțeze interesele reprezentanților aleși (cum este cazul reducerii numărului de parlamentari sau al reducerii indemnizațiilor parlamentarilor), Comisia de la Veneția, în documentul intitulat „Linii directe pentru organizarea referendumului”, adoptat la cea de-a 68-a Sesiune plenară (13-14 octombrie 2007), a reținut că efectele referendumului trebuie să fie expres prevăzute în Constituție sau prin lege, fie că referendumul este consultativ, fie că este decizional. Totodată, este preferabil ca un referendum asupra chestiunilor de principiu sau a altor propuneri formulate generic să aibă caracter consultativ. Dacă însă are caracter decizional, trebuie să existe norme care să prevadă în mod expres procedura ulterioară (*Decizia nr. 80 din 16 februarie 2014, M. Of. nr. 246 din 7 aprilie 2014*).

2. Din analiza textelor constituționale în vigoare și a actelor internaționale în materie, Curtea constată că prevederile art. 2 alin. (1), art. 90,

art. 95 alin. (3) și art. 151 alin. (3) din Constituție nu dispun expres cu privire la un anumit prag de participare la vot. Curtea nu a identificat vreun text care să impună ori să recomande un cvorum de participare la referendum, toate dispozițiile constituționale făcând referire la stabilitatea legislației electorale, inclusiv cea cu privire la referendum. Prin urmare, reglementarea sau modificarea condițiilor privind validarea referendumului este de competența exclusivă a legiuitorului, numai acesta fiind cel îndreptățit, potrivit art. 73 alin. (3) lit. d) din Constituție, să reglementeze organizarea și desfășurarea prin lege organică a acestui instrument de consultare populară. De aceea, Curtea apreciază că varianta de reglementare a cvorumului de participare aleasă de legiuitor prin legea supusă controlului de constituționalitate [Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului – n.a.] asigură o reprezentativitate suficientă de natură a conferi deciziei adoptate forța care reflectă voința populară, astfel încât suveranitatea poporului, consacrată la art. 2 din Constituție, să nu fie afectată în vreun fel. Legea dedusă controlului reglementează, sub aspectul condițiilor de validitate a referendumului, pe lângă micșorarea cvorumului de participare la 30%, și condiția potrivit căreia „rezultatul referendumului este validat dacă opțiunile valabil exprimate reprezintă cel puțin 25% din cei înscrși pe listele electorale permanente”. Prin urmare, pentru validarea referendumului este necesară întrunirea acestor două condiții minimale, ceea ce reprezintă un mod de securizare a reprezentativității votului la referendum de natură să satisfacă și condițiile impuse prin

jurisprudența anterioară a Curții Constituționale (*Decizia nr. 334 din 26 iunie 2013, M. Of. nr. 407 din 5 iulie 2013*).

3. În cadrul democrației reprezentative, suveranitatea națională aparține într-adevăr poporului român, însă aceasta nu poate fi exercitată într-un mod direct, nemijlocit, la nivel individual, forma de exercitare fiind cea indirectă, mijlocită, prin

procedul alegerii organelor reprezentative (*Decizia nr. 419 din 26 martie 2009, M. Of. nr. 274 din 28 aprilie 2009*).

4. Art. 2 din Constituție nu prevede nicicum necesitatea supunerii legilor aprobării prin referendum în vederea adoptării acestora (*Decizia nr. 551 din 16 decembrie 2004, M. Of. nr. 79 din 24 ianuarie 2005*).

Articolul 3. Teritoriul

(1) Teritoriul României este inalienabil.

(2) Frontierele țării sunt consfințite prin lege organică, cu respectarea principiilor și a celorlalte norme general admise ale dreptului internațional.

(3) Teritoriul este organizat, sub aspect administrativ, în comune, orașe și județe. În condițiile legii, unele orașe sunt declarate municipii.

(4) Pe teritoriul statului român nu pot fi strămutate sau colonizate populații străine.

Legislație conexă: ► O.U.G. nr. 105/2001 privind frontiera de stat a României (M. Of. nr. 352 din 30 iunie 2001); ► Legea nr. 17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale, al zonei contigue și al zonei economice exclusive ale României, republicată (M. Of. nr. 252 din 8 aprilie 2014).

JURISPRUDENȚĂ

► Decizii C.C.R.

1. Recunoașterea de „zone tradiționale” ca structuri administrative pune în discuție caracterul național al statului român, trăsătură care, potrivit art. 152 alin. (1) din Constituție, nu poate face obiectul revizuirii. Unitatea națiunii, inclusiv din perspectiva tradițiilor, nu este compatibilă cu recunoașterea unui statut distinct, în sensul de autonomie administrativă, pentru o parte a populației țării, pe criteriul identității de „tradiții”. Prin delimitarea unor asemenea „zone” și dobândirea statutului de subdiviziuni administrative și în condițiile în care nu se definește în niciun fel regimul juridic al acestor structuri, se induce ideea autonomiei teritoriale a unor grupuri de populație doar pe criteriul menționat. Or, în condițiile în care organizarea administrativ-teritorială presupune reglementarea autorităților administrației publice și, respectiv, aplicarea principiilor descentralizării și autonomiei locale și deconcentrării serviciilor publice, „recunoașterea” zonelor administrative nu se reduce la o chestiune ce ține de tradiții, ci

afectează organizarea administrativă, economia, fiscalitatea, prin posibilitatea organelor autonome de a edicta reguli obligatorii pentru membrii comunității. În concluzie, acceptarea unei alte organizări administrativ-teritoriale, cu o fundamentare diferită de cea care stă la baza delimitării unităților administrativ-teritoriale expres și limitativ prevăzute de Constituție, este de natură să afecteze caracterul unitar al statului, constituind, de asemenea, o încălcare a limitelor revizuirii (*Decizia nr. 80 din 16 februarie 2014, M. Of. nr. 246 din 7 aprilie 2014*).

2. Prin stabilirea serviciilor publice de salubritate a localităților, înființate și organizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, județelor și al sectoarelor municipiului București, precum și al asociațiilor de dezvoltare intercomunitară având ca obiectiv serviciile de salubritate, nu se înfrâng sub nicio formă dispozițiile constituționale ale art. 3 alin. (3) referitoare la organizarea teritoriului României, sub aspect administrativ, în comune, orașe și

județe (*Decizia nr. 156 din 10 februarie 2009, M. Of. nr. 158 din 13 martie 2009*).

3. Organizarea administrativă a teritoriului înseamnă delimitarea acestuia, potrivit unor criterii economice, sociale, culturale, de mediu, populație etc., în unități administrativ-teritoriale, în scopul organizării și

funcționării administrației publice locale în temeiul principiilor descentralizării, autonomiei locale și deconcentrării serviciilor publice, precum și al eligibilității autorităților administrației publice locale (*Decizia nr. 1177 din 12 decembrie 2007, M. Of. nr. 871 din 20 decembrie 2007*).

Articolul 4. Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni

(1) Statul are ca fundament unitatea poporului român și solidaritatea cetățenilor săi.

(2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.

Legislație conexă: ► O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (M. Of. nr. 166 din 7 martie 2014); ► Legea nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, republicată (M. Of. nr. 326 din 5 iunie 2013); ► art. 1 din Protocolul nr. 12 adițional la CEDO: „*Interzicerea generală a discriminării. 1. Exercițarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație. 2. Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică pe baza oricăruia dintre motivele menționate în paragraful 1*”; ► art. 21 CDFUE: „*Nediscriminarea. (1) Se interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură, apartenența la o minoritate națională, averea, nașterea, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală. (2) În domeniul de aplicare a tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale ale acestora, se interzice orice discriminare pe motiv de cetățenie*”.

JURISPRUDENȚĂ

► Decizii C.C.R.

1. Tradițiile culturale și realitățile sociale sunt încă în stadiu de evoluție către asigurarea unei egalități faptice reale între sexe, astfel încât nu se poate ajunge la concluzia că, în prezent, condițiile sociale din România pot fi considerate ca susținând o egalitate absolută între bărbați și femei. Dincolo de modificările firești ce apar în societate sub aspectul mentalităților, al culturii, educației și cu privire la tradiții, prevederea unui tratament egal între sexe apare tot mai necesară în contextul curentului european care impune statelor alinierea la standardele unui tratament egal, nediscriminatoriu între bărbați și femei (*Decizia nr. 1237 din 6 octombrie 2010, M. Of. nr. 785 din 24 noiembrie 2010*).

2. Diferențierea hotărârilor care pot fi sau nu pot fi supuse apelului în materie civilă se face pe criteriul valorii obiectului litigiului, iar nu pe cel al averii și, prin urmare, nu se instituie discriminări pe criteriile prevăzute de art. 4 din Constituție, de natură să aducă atingere principiului egalității cetățenilor în fața legii (*Decizia nr. 206 din 28 februarie 2008, M. Of. nr. 342 din 2 mai 2008*).

3. Situația juridică a anumitor categorii de persoane justifică aplicarea unui tratament diferit, în scopul unei mai bune înfăptuiri a justiției (*Decizia nr. 553 din 16 decembrie 2004, M. Of. nr. 40 din 12 ianuarie 2005*).

Articolul 5. Cetățenia

(1) Cetățenia română se dobândește, se păstrează sau se pierde în condițiile prevăzute de legea organică.

(2) Cetățenia română nu poate fi retrasă aceluia care a dobândit-o prin naștere.

Legislație conexă: ► Legea nr. 21/1991 a cetățeniei române, republicată (M. Of. nr. 576 din 13 august 2010).

Articolul 6. Dreptul la identitate

(1) Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase.

(2) Măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români.

Legislație conexă: ► Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, încheiată la Strasbourg la 1 februarie 1995, ratificată prin Legea nr. 33/1995 (M. Of. nr. 82 din 4 mai 1995); ► Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare, adoptată la Strasbourg la 5 noiembrie 1992, ratificată prin Legea nr. 282/2007 (M. Of. nr. 752 din 6 noiembrie 2007); ► Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, adoptată și deschisă spre semnare de Adunarea generală a Națiunilor Unite prin Rezoluția 2106 (XX) din 21 decembrie 1965, intrată în vigoare la 4 ianuarie 1969, la care România a aderat prin Decretul nr. 345/1970 (B. Of. nr. 92 din 28 iulie 1970).

JURISPRUDENȚĂ

► Decizii C.C.R.

1. Elementele subiective și obiective care caracterizează noțiunea de „minoritate” sunt premisele obligației statului, mai ales în privința persoanelor aparținând minorităților naționale, de a respecta și de a garanta dreptul la identitate al acestora. Rezultă că statul are atât o obligație negativă, de abținere, aceea de a nu aduce atingere, prin măsurile adoptate, identității persoanelor aparținând minorităților, cât și una pozitivă, de a sprijini păstrarea și dezvoltarea identității acestora, ca parte a

patrimoniului cultural universal (*Decizia nr. 2 din 4 ianuarie 2011, M. Of. nr. 136 din 23 februarie 2011*).

2. Reglementarea modalităților în care statul garantează dreptul la identitate al minorităților naționale nu este de domeniul Constituției, ci al legii (*Decizia nr. 799 din 17 iunie 2011 asupra proiectului de lege privind revizuirea Constituției României, M. Of. nr. 440 din 23 iunie 2011*).

Articolul 7. Românii din străinătate

Statul sprijină întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor țării și acționează pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase, cu respectarea legislației statului ai cărui cetățeni sunt.

Legislație conexă: ► Legea nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, republicată (M. Of. nr. 261 din 22 aprilie 2009); ► Legea nr. 86/2016 privind instituirea centrelor comunitare românești în străinătate (M. Of. nr. 347 din 6 mai 2016); ► Legea nr. 156/2000 privind protecția cetățenilor români care lucrează în străinătate, republicată (M. Of. nr. 291 din 5 mai 2009).

Articolul 8. Pluralismul și partidele politice

(1) Pluralismul în societatea românească este o condiție și o garanție a democrației constituționale.

(2) Partidele politice se constituie și își desfășoară activitatea în condițiile legii. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor, respectând suveranitatea națională, integritatea teritorială, ordinea de drept și principiile democrației.

Legislație conexă: ► Legea nr. 14/2003 a partidelor politice, republicată (M. Of. nr. 408 din 10 iunie 2015); ► Legea nr. 334/2006 privind finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale, republicată (M. Of. nr. 446 din 23 iunie 2015).

JURISPRUDENȚĂ

► Decizii C.C.R.

1. Soluția legislativă cuprinsă în art. 9 alin. (2) lit. h¹) din Legea nr. 393/2004 [privind Statutul aleșilor locali – n.a.] este o exigență ce rezultă direct din prevederile art. 8 alin. (2) din Constituție, o soluție legislativă contrară – care să nu condiționeze încetarea mandatului de consilier local sau județean de pierderea calității de membru de partid sau al organizației minorității naționale pe a cărei listă acesta a fost ales – putând fi acceptată doar în condițiile modificării tipului de scrutin în cadrul căruia sunt aleși consilierii locali sau județeni. Situația este distinctă în privința primarilor și președinților de consilii județene, cu privire la care scrutinul este unul uninominal, în sensul că motivarea Curții a avut în vedere constituționalitatea unui mod de pierdere a mandatului (demisia din partidul politic), fără a trage concluzia că legiuitorul nu ar putea elimina sau modifica această modalitate de pierdere a mandatului. Astfel, dacă la consilierii locali sau județeni încetarea mandatului ca urmare a pierderii calității de membru al partidului politic pe listele căruia a fost ales este o cerință implicită și directă a art. 8 alin. (2) din Constituție, nu aceeași concluzie se poate trage în privința primarilor sau președinților de consilii județene cu privire la care legiuitorul a optat pentru pierderea mandatului în caz de demisie din partidul politic, o atare opțiune nederivând (datorită scrutinului uninominal prin care aceștia sunt aleși), în mod implicit sau direct, din art. 8 alin. (2) din Constituție. Prin urmare, deși art. 15

alin. (2) lit. g¹) din Legea nr. 393/2004 este o reflectare a art. 8 alin. (2) din Constituție, textul constituțional nu impune în mod obligatoriu o atare soluție legislativă, lăsând legiuitorului posibilitatea de a condiționa sau nu păstrarea mandatului celor aleși prin scrutin uninominal de pierderea calității de membru al partidului politic prin demisie (*Decizia nr. 761 din 17 decembrie 2014, M. Of. nr. 46 din 20 ianuarie 2015*). ✗ În prezent, potrivit Legii nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, președinții consiliilor județene se aleg prin vot indirect, de către consiliile județene.

2. Încetarea mandatului de consilier local ca urmare a pierderii calității de membru al partidului pe a cărui listă a fost ales este o consecință a dispozițiilor art. 8 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora partidele politice contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor. Electoratul acordă votul său unei persoane, pentru a îndeplini o funcție publică la nivelul administrației locale, în considerarea programului politic al partidului din rândurile căruia face parte la momentul alegerii și pe care această persoană urmează să îl promoveze pe perioada mandatului său de consilier local sau județean. Or, de vreme ce alesul local nu mai este membru al partidului pe listele căruia a fost ales, înseamnă că nu mai întrunește condițiile de reprezentativitate și legitimitate necesare îndeplinirii programului politic pentru care alegătorii au optat (*Decizia*

nr. 197 din 4 martie 2010, M. Of. nr. 209 din 2 aprilie 2010).

3. Atât organizarea, cât și întreaga activitate a partidelor sunt guvernate de norme juridice proprii cuprinse în statutele ale acestora, respectând ordinea de drept și principiile democrației. Un partid politic structurat și care funcționează potrivit unei discipline stricte poate cere tuturor membrilor săi să adopte o anumită atitudine politică față de anumite probleme la un moment dat, iar instanțele de judecată nu sunt competente să exercite funcția de înfăptuire a justiției pentru acte de încălcare a disciplinei interne, deoarece răspunderea juridică în materie nu este reglementată prin norme juridice de drept comun, ci prin norme juridice proprii statutului partidelor. În concluzie, partidele se organizează și funcționează pe baza unor norme proprii, adoptate după o procedură proprie, cu o jurisdicție proprie recunoscută de lege (*Decizia nr. 952 din 25 iunie 2009, M. Of. nr. 571 din 17 august 2009*).

4. Forța principiilor care se degajă din cuprinsul art. 8 și art. 9 din Constituție, ce garantează organizarea democratică a vieții sociale sau contribuie la apărarea drepturilor și intereselor profesionale, nu este legată intrinsec de condiția asigurării de către stat a sediilor pentru persoanele juridice în cauză.

Aceasta, întrucât atât partidele politice, cât și organizațiile patronale sau sindicale iau ființă în temeiul dreptului la asociere, dispunând de patrimoniul propriu. Deși ele sunt subiecte de drept public, nu se bucură, în mod esențial, de suportul material al statului, cu excepția partidelor politice, care pot primi finanțare de la bugetul de stat în limitele și în condițiile strict reglementate de legea finanțării partidelor politice. Așadar, independența patrimonială este de esența partidelor politice și a persoanelor juridice prevăzute de art. 9 din Constituție (*Decizia nr. 375 din 6 iulie 2005, M. Of. nr. 591 din 8 iulie 2005*).

5. Având ca obiectiv promovarea valorilor și intereselor naționale, a pluralismului politic, contribuția la formarea opiniei publice, participarea în alegeri și constituirea unor autorități publice, partidele politice trebuie să fie primele subiecte de drept care să tindă la stabilirea unei depline conformități cu legea, inclusiv cu dispozițiile legale care reglementează condițiile de înființare și activitatea lor. Așa fiind, sancțiunea radierii partidului care nu se supune obligației legale de înscriere apare nu numai ca firească, dar și necesară într-o societate democratică, guvernată de respectul legii (*Decizia nr. 517 din 25 noiembrie 2004, M. Of. nr. 49 din 14 ianuarie 2005*).

Articolul 9. Sindicatele, patronatele și asociațiile profesionale

Sindicatele, patronatele și asociațiile profesionale se constituie și își desfășoară activitatea potrivit statutelor lor, în condițiile legii. Ele contribuie la apărarea drepturilor și la promovarea intereselor profesionale, economice și sociale ale membrilor lor.

Legislație conexă: ► Legea nr. 62/2011 a dialogului social, republicată (M. Of. nr. 625 din 31 august 2012).

JURISPRUDENȚĂ

► Decizii C.C.R.

1. Restrângerea drepturilor salariaților în ceea ce privește contribuția la elaborarea normelor de muncă, cu efectul potențării poziției angajatorului în raporturile de muncă, reprezintă o expresie a marjei de apreciere a legiuitorului, fără să fie încălcate dispozițiile

art. 9 din Constituție, în condițiile în care se mențin rolul organizațiilor sindicale și dreptul lor de a-și exercita liber activitatea, chiar dacă nu mai au un drept de veto în privința elaborării normelor de muncă, tocmai pentru că activitatea economică a angajatorului nu este